

в повному обсязі повинні виконувати покладені на них обов'язки (Моторна І. І. Дистанційна зайнятість в умовах глобалізації економіки та соціально-економічні вигоди від її використання/ І. І. Моторна // Україна: аспекти праці. — 2008. — № 3. — С. 9).

Таким чином, необхідною є правова регламентація особливостей регулювання праці дистанційних працівників у проекті Трудового кодексу України з метою забезпечення додержання, сприяння та реалізації основоположних принципів та прав у сфері праці: свободи об'єднання і дієвого визнання права на ведення колективних переговорів; скасування всіх форм примусової чи обов'язкової праці; дієвої заборони дитячої праці; недопущення дискримінації в галузі праці і занять, а також інших особистих немайнових та майнових прав працівників.

ТАРАСЕНКО В. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

СОЦІАЛЬНІ ДОПОМОГИ: КРИТЕРІЇ ДЛЯ КЛАСИФІКАЦІЇ

В умовах фінансово-економічної кризи та загострення політичної ситуації в нашій країні особливо гострої проблеми для суспільства набуває проблема ефективності та доступності соціальних допомог.

Різноманітність видів допомог у праві соціального забезпечення дає підстави запропонувати власні критерії для класифікації соціальних допомог.

Соціальні допомоги можна класифікувати *залежно від джерел їх фінансування*. За цим критерієм соціальні допомоги можна поділити на страхові, не страхові (державні) та недержавні.

До страхових соціальних допомог належать грошові виплати, що призначаються відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування особам за рахунок страхових фондів з метою відшкодування їм втраченого заробітку або часткової компенсації понесених додаткових витрат у передбачених законом випадках. Для отримання виплат із соціального страхування єдиною умовою є те, щоб людина була застрахована (наприклад, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по вагітності та пологах).

Підтримка населення, яке знаходиться у скрутному матеріальному становищі, може виходити від держави у вигляді забезпечення державними соціальними допомогам за рахунок державного та місцевих бюджетів (наприклад, допомога сім'ям з дітьми, допомога

малозабезпеченим сім'ям, допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства).

Підтримка населення, яке знаходиться у скрутному матеріальному становищі, може виходити віднедержавних установ та організацій та громадян у вигляді надання спонсорської та благодійницької допомоги.

Залежно від врахування майнового стану отримувача допомоги соціальні допомоги можна поділити на допомоги, які призначаються незалежно від інших доходів, які має особа, що звернулася за призначенням того чи іншого виду соціального забезпечення (наприклад, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та допомога при усиновленні дитини призначаються незалежно від одержання на дитину інших видів допомоги), а також на допомоги, які призначаються з врахуванням майнового стану особи, тобто такі, що надаються за ознакою малозабезпеченості (наприклад, допомоги малозабезпеченим сім'ям надаються в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї).

Залежно від форми надання соціальні допомоги можна класифікувати на допомоги, які надаються в готівковій (грошовій) формі (наприклад, допомога при народженні дитини, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), в натуральній формі (наприклад, продукти харчування, одяг, взуття тощо) та в безготівковій формі (наприклад, адресні безготівкові субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг надаються громадянам, що проживають у житлових приміщеннях (будинках) державного та громадського житлового фонду, в тому числі у гуртожитках, — на оплату користування житлом; приватного житлового фонду та фонду житлово-будівельних (житлових) кооперативів — на оплату утримання житла; житлового фонду незалежно від форм власності — на оплату комунальних послуг).

Залежно від суб'єкта отримання допомог соціальні допомоги можна поділити на індивідуальні та колективні. Так, відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» право на державну допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами мають всі вагітні жінки (у тому числі неповнолітні), які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування. Отже, зазначена допомога відноситься до особистої допомоги вагітної жінки і не є сімейним майном цільового призначення.

Суб'єктами-отримувачами соціальних допомог може бути також сім'я (наприклад, чинне законодавство про соціальну допомогу передбачає соціальну підтримку сімей з дітьми, малозабезпечених сімей). Законом України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» суб'єктом-отримувачем соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям визначено сім'ю, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Залежно від мети використання соціальні допомоги можуть бути адресовані для задоволення особистих потреб суб'єкта-отримувача та утримання його сім'ї або надаватися на поховання його членів сім'ї. Так, допомога при народженні дитини надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом з дитиною, для забезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини.

У свою чергу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» у разі смерті інваліда з дитинства або дитини-інваліда члену його сім'ї або особі, яка здійснила поховання, виплачується на вибір допомога на поховання в розмірі двомісячної суми державної соціальної допомоги згідно із цим Законом або допомога на поховання чи відшкодування витрат на поховання згідно з іншими нормативно-правовими актами.

Залежно від механізму визначення розміру соціальних допомог грошові виплати можуть встановлюватися в твердих розмірах (наприклад, одноразова допомога при народженні дитини) та в розмірах, які визначаються у відсотковому відношенні до прожиткового мінімуму (наприклад, державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам).

Залежно від строків виплати соціальні допомоги поділяються на разові (наприклад, одноразова допомога на поховання), періодичні (наприклад, державна соціальна допомога інвалідам з дитинства) та щомісячні (наприклад, державна соціальна допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку).

Залежно від рівня правового регулювання соціальні допомоги можуть поділятися на допомоги гарантовані державою, призначення і виплата яких регулюється централізовано уповноваженими державними органами, а також допомоги, призначення і виплата яких регулюється на локальному рівні органами місцевого самоврядування. Так, відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та об'єднання громадян за рахунок власних коштів можуть запроваджувати додаткові види допомоги та встановлювати доплати до державної допомоги сім'ям з дітьми.